

ARAMESE
BEWEGING VOOR
MENSENRECHTEN
(ABM)

PERIODIEKE RAPPORTAGE
MENSENRECHTENSITUATIE CHRISTELIJKE
MINDERHEDEN IN TURKIJE EN IRAK

ONTWIKKELINGEN VAN JANUARI TOT DECEMBER 2009

Aramese Beweging voor Mensenrechten (ABM)

ܐܪܡܝܬܝܢ ܠܗܘܪܝܢ ܠܗܘܪܝܢ ܠܗܘܪܝܢ

Postbus 40234, 7504 RE Enschede

info@aramesebeweging.nl – Giro 92 80 433

www.aramesebeweging.nl

DE ARAMESE BEWEGING VOOR MENSENRECHTEN

De Aramese Beweging voor Mensenrechten is een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie die zich geweldloos inzet voor vrede en rechtvaardigheid. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens onderschrijvend, heeft de ABM tot doel elke schending van mensenrechten, en die van de Aramese bevolking in het bijzonder, internationaal bij politici en overheden aan te kaarten. Tevens werkt zijn samen met andere, zowel lokale als internationale, organisaties om de belangen van de Aramese gemeenschap te behartigen.

Getalsmatig zijn de Arameeërs in de verschillende landen, Turkije, Irak en Syrië, te gering om hun rechten zonder hulp van buiten af te dwingen. Zij moeten kunnen vertrouwen op de verantwoordelijkheid van de regeringen van deze staten om hun mensenrechten als culturele minderheden te garanderen en de aanhoudende bemoeienis van de internationale gemeenschap om genoemde regeringen op deze verantwoordelijkheid aan te spreken. Door middel van periodieke rapportages, het beleggen bijeenkomsten en het onderhouden van contacten daarover met politici en niet-gouvernementele organisaties wil de Aramese Beweging voor Mensenrechten de positie van de

Aramese christenen in het Midden-Oosten ondersteunen. De Aramese christenen die nog in de regio leven, moeten zwijgen over deze diep zwarte bladzijden in hun geschiedenis en het leed dat hen is aangedaan en nog dagelijks aangedaan wordt. Zelfs in Europa lopen mensen gevaar voor intimidatie en serieuze bedreigingen wanneer zij al te zeer op de situatie in het land van herkomst wijzen.

De afgelopen jaren heeft de Aramese Beweging voor Mensenrechten (ABM) keer op keer de noodklok geluid over mensenrechtenschendingen tegen christenen in Turkije en Irak. Moorden, bedreigingen, ontvoeringen en tal van overheidsmaatregelen in beide landen ten aanzien van deze minderheden. Naar aanleiding van onze meldingen werden regelmatig Kamervragen gesteld, werd overleg gevoerd met leden van het Europees Parlement en de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa en deed de Nederlandse ambassade in Turkije onderzoek naar door ABM gerapporteerde incidenten.

Het bleef echter bij het melden van en reageren op incidenten. Met ingang van deze periodieke rapportage proberen we deze incidenten meer in te kaderen in ontwikkelingen ten goede of ten kwade en deze te vergelijken met de internationale afspraken die (ook) ten aanzien van Turkije en Irak gelden. De 60 jaar geleden vastgestelde *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* is daarbij het belangrijkste document; daarnaast baseren wij ons op de criteria die de Europese Unie in diverse documenten hanteert met betrekking tot etnische, culturele en religieuze minderheden.

KORTE GESCHIEDENIS VAN DE ARAMEEËRS

Alvorens de mensenrechtensituatie van de Arameeërs in het Midden-Oosten te schetsen, zal in deze paragraaf kort de geschiedenis van het volk worden beschreven. Hierdoor is de hedendaagse situatie van de Arameeërs beter te begrijpen.

Het Aramese volk leeft al drie millennia in het Midden-Oosten, in het gebied dat bekend staat als Mesopotamië, of – zoals de Hebreeuwse naam luidt – Aram-Naharaim of Paddan-Aram.

De culturele bijdrage van het Aramese volk aan de wereldbeschaving is zeer groot geweest. In de antieke oudheid stonden de Arameeërs bekend als prominente handelaren en verspreiders van cultuur en alfabet. Ze domineerden de handel langs de oude "Zijde Route". Hun relatief eenvoudige taal, het Aramees, verspreidde zich samen met het 22-letterig alfabet snel over het gehele Midden-Oosten en grote delen van Azië. Veel andere talen werden in deze periode geschreven in het Aramese alfabet. Veel van de schriften die vandaag de dag gebruikt worden vinden hun oorsprong in het Aramese alfabet.

In de eerste eeuw na Christus bekeerde het grootste deel van de Arameeërs zich tot het Christendom. In deze periode werd door de Arameeërs zelf de benaming Syriër steeds vaker gebruikt om aan te tonen dat zij geen heidenen waren zoals hun voorvaders. Echter auteurs gebruikten nog vaak de dubbele naam Syrisch-Aramees om (de afkomst van) het volk en de taal aan te duiden. Alle Syrisch-Aramese (maar ook andere) historici stellen dat de Syriërs eerder bekend stonden als Arameeërs en dat de Syrische taal afstamt van het Aramees. De termen Syriër en Arameeër worden vandaag de dag dan ook als synoniemen beschouwd.

Vanaf de vierde eeuw ontbreekt het de Arameeërs aan een eigen staat. Gedurende het uiteenvallen van het Ottomaanse Rijk, na de Eerste Wereldoorlog, creëerden de overwinnende staten een nieuw Midden-Oosten. Koloniale grootmachten Frankrijk en Groot-Brittannië verdeelden het gebied zonder enige achting voor etnische groepen. Een nieuwe kaart werd getekend waardoor nieuwe landen ontstonden, zoals Turkije, Irak, Syrië, Libanon, etc. De nieuw getekende grenzen hielden geen enkele rekening met bestaande naties. Sterker nog, ze werden dwars door etnische groepen getrokken in plaats van ertussen. De huidige grenzen hebben het leefgebied van Arameeërs verdeeld en zij leven nu dan ook, vaak onder moeilijke omstandigheden, verdeeld over verschillende landen. Het religieuze hartland van de Arameeërs, Tur Abdin, kwam bij deze verdeling in Zuidoost Turkije te liggen.

In 1920 werd een Aramese delegatie naar de vredesconferentie in Sèvres gezonden in de hoop hun historische rechten terug te krijgen. Echter de grootmachten weigerden de Arameeërs deze rechten toe te kennen. Sindsdien proberen de nieuwe staten in het Midden-Oosten de Arameeërs te dwingen hun cultuur, taal en etnische achtergrond op te geven. Als voorbeeld hiervan dienen de duizenden Aramese namen van steden, dorpen, rivieren en regio's die door de betreffende overheden zijn veranderd in Turkse of Arabische namen.

Het overgrote deel van de Arameeërs is Christelijk en behoort tot een van de volgende kerken van de Syrische traditie:

West-Syrische Kerken:

- Syrisch Orthodoxe Kerk van Antiochië
- Syrisch Katholieke Kerk
- Maronitische Kerk

Oost-Syrische Kerken:

- Oude Kerk van het Oosten
- Assyrische Kerk van het Oosten
- Chaldeeus Katholieke Kerk

UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

Deze rapportage zal worden gestructureerd aan de hand van een aantal artikelen uit de 60 jaar geleden vastgestelde Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Aan de hand van enkele van deze artikelen zal de situatie per land geëvalueerd worden. De mensenrechten die per land belicht zullen worden stammen uit de volgende artikelen:

ARTIKEL 3:

Een ieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon.

ARTIKEL 17:

Een ieder heeft recht op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen. Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.

ARTIKEL 18:

Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

ARTIKEL 27:

Een ieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan.

Een ieder heeft het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, dat hij heeft voortgebracht.

Turkije

De rechten van Arameeërs¹ worden in Turkije bedreigd. Reeds vanaf het eind van de negentiende eeuw wordt het de Arameeërs vanwege hun Christelijke geloof onmogelijk gemaakt een rustig en vreedzaam bestaan op te bouwen. In de jaren zeventig van de vorige eeuw woonden er circa 90.000 Arames christenen in het zuidoosten van Turkije. Na de genocide in 1914 was de Aramese bevolking bijna uitgeroeid in Turkije. Na de laatste massale vlucht van Arameeërs uit Turkije in de jaren '70 bedraagt hun aantal slechts twee à drieduizend in de regio Tur Abdin, gelegen in de zuidoostelijke provincie Mardin in Turkije. Omdat de Arameeërs in het

vredesverdrag van Lausanne uit 1923 niet expliciet zijn aangemerkt als minderheden, moeten zij het stellen met minder rechten dan minderheden die wel expliciet in het verdrag staan genoemd. Het is triest heden ten dage te moeten vaststellen dat het de Arameeërs nog steeds niet is toegestaan hun millennia oude taal, het Aramees, te doceren. Veelal gebeurt dit in het geheim om zo te waken dat hun eeuwenoude taal en cultuur niet uitsterven. In 1997 heeft de toenmalige gouverneur van Mardin een verbod gelegd op het doceren van de Aramese taal. (katholisches, 4-10-2007)

De voormalige premier Ecevit en de huidige premier Erdogan hebben beide aangegeven dat de Arameeërs welkom zijn terug te keren naar hun verlaten dorpen. Dit blijkt in de praktijk niet van harte te zijn. Arameeërs genieten nog steeds geen wettelijke bescherming als minderheid. Het gebied is onveilig en in politieke zin erg onstabiel. Koerdische clanleiders zien de Arameeërs als bedreiging en laten geen middel onbenut om ze te intimideren en te verdrijven.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten ontvangt regelmatig ernstige berichten uit Tur Abdin. Grondgebied van Arameeërs wordt zonder enige reden onteigend en pas tegen hoge betalingen kan men aanspraak doen op de eigen landerijen en bezittingen. Kloosters en priesters worden met de dood bedreigd en kerken met eeuwenoude geschriften worden grofweg geplunderd. Arameeërs die, na decennia in de diaspora te hebben geleefd, een bezoek willen brengen aan hun geboorteplaats worden bij aankomst mishandeld en of zelfs vermoord. Daarnaast worden er bomaanslagen gepleegd om de terugkerende Arameeërs een duidelijk signaal te geven en om de nog overgebleven Aramese christenen angst in te boezemen. Turkije slaagt er binnenkort om haar te ontdoen van de Aramese bevolkingsgroep. De rest van de wereld kijkt al jaren toe. In 2009 kwamen Turkse kranten met het bericht dat Turkse officieren tot in detail een plan hadden uitgewerkt – "operatie kooi" geheten – om definitief af te rekenen met de christenen in Turkije. Ze worden ervan verdacht lid te zijn van Ergenekon, een duistere organisatie die als doel zou hebben de

¹ In Turkije bekend onder de naam Süryani

Turkse ten val brengen. De zaak kwam aan het licht na een inval van de politie in het kantoor van major Bektay waar talrijke geheime dossier en documenten worden gevonden.

Deze beschrijven een sinister plan, ondertekend door kolonel Kirectepe om een bloedige eliminatiecampagne te beginnen tegen de christenen in Turkije (reformatische dagblad d.d. 24-12-2009).

Het plan was opgezet in vier fases. tijdens de eerste fase, "voorbereiding", zouden persoonlijke gegevens van christenen worden verzameld en in kaart gebracht. Onderzocht zou worden naar welke scholen ze hun kinderen sturen, van welke verenigingen ze lid zijn en welke kerken ze bezoeken. Fase twee zou bestaan uit het sturen van dreigbrieven. De derde fase, "het bewerken van de publieke opinie", beoogde het verzwakken van positie van de AKP door deze ervan te beschuldigen te kort te schieten in de bescherming van de christenen in Turkije. De laatste fase, "de concrete uitvoering van het plan", betrof de moord op de prominente christenen.

Christelijke zakenlui en artiesten zouden worden ontvoerd en hun huizen in brand gestoken. Kerken zouden doelwit worden van aanslagen. De campagne diende twee doelen. Naast het verzwakken van de positie van de AKP-regering beoogden de opstellers de christelijke gemeenschappen in Turkije in een permanente toestand van angst te brengen.

Dat laatste is overigens ook zonder uitvoering van het plan al gelukt.

De onrust onder Aramese christenen staat niet op zichzelf. In november 2007 werd in Tur Abdin de Aramese monnik Daniel Savci ontvoerd en enkele dagen later zwaar mishandeld terug gevonden. De Aramese christenen zien dit voorval als een directe dreigement aan hun adres.

De mensenrechtensituatie in Turkije is om nog een andere reden zeer actueel, namelijk vanwege de toetredingsdiscussie tot de Europese Unie. Turkije klopt reeds ruim 30 jaar op de deur van de Unie. Heeft Turkije bewezen een lidstaat te kunnen zijn met respect voor de Europese waarden? Hoe belangrijk zijn democratie, rechtstaat, mensenrechten en vrijheid van godsdienst voor Turkije, een land met een overwegend islamitische bevolking?

Zowel vanuit het perspectief van mensenrechten als van de onderhandelingen met de Europese Unie is het van groot belang dat de positie van christelijke minderheden hoog op de politieke agenda staat. In de kern komt het erop neer dat het voor een christen in Turkije net zo makkelijk moet zijn om zijn geloof te beleven als het in ons land voor een moslim mogelijk is om dat te doen.

ARTIKEL 3: RECHT OP LEVEN, VRIJHEID EN ONSCHENDBAARHEID VAN ZIJN PERSOON.

Dreigementen aan het adres van Syrisch Orthodoxe priester Yusuf Akbulut in Tur Abdin

Op 4 december 2009 werd priester Yusuf Akbulut van de Heilige Maagd Maria Kerk in Diyarbakir aangesproken door drie onbekende mannen, die eisten dat de toren van de kerk gesloopt werd. "In Zwitserland zijn onze minaretten verboden, dus wij willen hier geen klokken meer", was het dreigement (Nederlands Dagblad, 11-12-2009). Het argument van de priester dat de kerk al tweeduizend jaar op die plek stond, maakte geen indruk op zijn belagers. Als de toren niet gesloopt zou worden, zouden de gevolgen niet te overzien zijn, aldus de mannen.

Dit is niet de eerste keer dat iemand van Aramese afkomst wordt bedreigd in Turkije. In november 2000 had een priester in een gesprek met een journalist verklaard, dat ook de Arameeërs slachtoffer waren geworden van de genocide op de Armeniërs in het begin van de twintigste eeuw. Hij is na twee eerdere rechtszittingen - mede door druk van Europese landen - op de zitting van 5 april 2001, na vordering hiertoe door de officier van justitie, vrijgesproken, met de motivering dat hij niet handelde met de intentie om aan te zetten tot haat en dat de woorden van de verdachte vielen onder de vrijheid van meningsuiting.

Mishandeling voorzitter Raad van Kerken en voorzitter en compagnon van de plaatselijke Aramese cultuurvereniging in Midyat

Op 31 oktober 2009 is de voorzitter van Raad van Kerken, de heer Anto Nuay, in Midyat met stokslagen in elkaar geslagen waardoor hij zwaargewond in het ziekenhuis is opgenomen.

Op 4 december 2009 is de voorzitter van de plaatselijke Aramese cultuurvereniging van Midyat, de heer Yuhanun Aktas, samen met zijn compagnon, de heer Ferit Demir, midden in het centrum van Midyat door drie personen - waarvan hun identiteit bij de politie bekend is - op een gruwelijke manier aangevallen en ernstig mishandeld (persbericht ABM, 10-12-2009).

De Aramese gemeenschap heeft een geschiedenis van achtervolging, verdrukking en etnische zuivering achter de rug. Ooit was het een bloeiend volk, bestaande uit verscheidene koninkrijken en stadsstaten, dat in de loop der tijd uitgedund en afgeslacht is waardoor het teruggebracht is tot een uiterst kleine gemeenschap. Een van de vele droevige constatering is dat dit christelijke, staatloze volk zelfs haar humanitaire bestaansrecht in Turkije en andere landen wordt ontzegd. Dit heeft erin geresulteerd dat de Arameeërs uiteindelijk hun vaderland Aram Nahrin (Mesopotamië) hebben moeten ontvluchten en thans ongewild in diaspora leven.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten adviseert de Nederlandse regering en de Europese Unie op het aandringen de veiligheid van de inheemse Aramese bevolking in hun woongebied beter te waarborgen.

ARTIKEL 17: RECHT OP EIGENDOM, ALLEEN OF TEZAMEN MET ANDEREN.

Opzettelijke bosbranden

Reeds in ons voorgaande rapport (2008) hebben wij gewezen op onderstaande problematiek. Begin juni 2008 heeft het Turkse leger door middel van explosies de bossen op de Izlo-bergen in brand gezet. Het doel zou de verdrijving van zich daar verbergende PKK-strijders zijn geweest. Volgens de in dit gebied wonende christelijke bevolking begeven PKK-strijders zich echter slechts sporadisch in dit gebied. En zelfs als deze er wel regelmatig zouden zijn, dan is een dergelijke tactiek van verschroeiende aarde volstrekt buitenproportioneel. Het vermoeden bestaat dan ook dat deze grootschalige

brandstichting niet tegen de PKK maar tegen de christelijke bevolking in de dorpen Badibe, Harabemishka, Sederi, Ihwo en Arbo is gericht. Dorpen waar de laatste jaren juist steeds meer Arameeërs naar terug keren. Iets wat het Turkse leger kennelijk wil ontmoedigen.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten heeft eerder gerapporteerd over schendingen van mensenrechten door het Turkse leger en paramilitaire dorpwachters jegens Arameeërs. Deze bosbranden in de Izlo-bergen hebben grote consequenties voor Arameeërs omdat alle druiven-, amandel- en vijgenboomgaarden zijn verdwenen. Daar de meeste Arameeërs in Tur Abdin afhankelijk zijn van de landbouw, hebben zij hun gehele oogst, de primaire bron van inkomsten, in vlammen zien opgaan. De Turkse overheid is hiervoor aansprakelijk, temeer vanwege het feit dat er geen enkele actie is ondernomen

om de dagenaanhoudende bosbranden te blussen of binnen de perken te houden. Dit maakt duidelijk de dubbelhartigheid van de Turkse overheid zichtbaar. Voor de bühne en in allerlei politieke verklaringen verzekert zij het recht op terugkeer van in de loop van de laatste eeuw gevluchte christelijke Arameeërs naar Tur Abdin, maar tegelijkertijd maakt zij het de daadwerkelijk terugkerende Arameeërs het leven praktisch onmogelijk.

om de dagenaanhoudende bosbranden te blussen of binnen de perken te houden. Dit maakt duidelijk de dubbelhartigheid van de Turkse overheid zichtbaar. Voor de bühne en in allerlei politieke verklaringen verzekert zij het recht op terugkeer van in de loop van de laatste eeuw gevluchte christelijke Arameeërs naar Tur Abdin, maar tegelijkertijd maakt zij het de daadwerkelijk terugkerende Arameeërs het leven praktisch onmogelijk.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten doet opnieuw een appel op de Nederlandse regering en de Europese Unie op om in dit verband niet alleen naar toezeggingen van de Turkse overheid te luisteren, maar ook effectieve uitwerking van toezeggingen te toetsen.

ARTIKEL 18: RECHT OP VRIJHEID VAN GEDACHTE, GEWETEN EN GODSDIENST.

Onteigening Aramees religieus erfgoed klooster Mor Gabriel

Mor Gabriel, een van de oudste christelijke kloosters ter wereld (gesticht in 397) en thans de zetel van één van de twee overgebleven bisschoppen in Tur Abdin, wordt in zijn voortbestaan bedreigd door aanspraken van naburige dorpen op de landerijen en bezittingen van het klooster. De Syrisch Orthodoxe Kerk ziet de claims als onderdeel van een systematische campagne tegen het klooster.

Het klooster, dat zich in zijn onderhoud voorziet door de omliggende landerijen, wordt geïntimideerd door twee naburige Koerdische dorpen. Achtergrond is de opdracht van de Turkse regering om de bezittingen in het zuidoosten van Turkije kadastraal vast te leggen. Dat is met name bij de christelijke Aramese dorpen een probleem omdat veel christenen hun woningen hadden verlaten en naar West-Europa waren vertrokken. In veel gevallen hebben Koerden intrek genomen in hun woningen en claimen dat zij de rechtmatige eigenaar zijn. Om hun claims kracht bij te zetten dreigden de Koerden zo nodig met geweld. Veel christenen hebben hun zaak aan Turkse rechtbanken voorgelegd, maar deze zaken worden veelal doorkruist door

de machtspositie van plaatselijke, Koerdische stamleiders die vaak goede banden hebben met politici in Ankara. Veel Arameeërs kochten de Koerden met grote geldbedragen af om hun dorpen te redden. Niet zelden betaalden geloofsgenoten in Europa mee. In 2005 begonnen ambtenaren met het kadastraal vastleggen van de landerijen van het klooster Mor Gabriel. De inwoners van het dorp Eglence maakten toen aanspraak op het bos dat rond het klooster ligt. De Syrisch Orthodoxe Kerk bracht de zaak onder de aandacht van de Turkse regering en van de Europese Unie. De ambtenaren staakten daarop hun werk. Afgelopen zomer kwamen de ambtenaren terug om hun werk af te ronden. Er kwam een moeizaam compromis tot stand waarin het klooster uiteindelijk berustte omdat dit de rust zou kunnen doen terugkeren, maar de genoemde dorpen gingen niet akkoord.

Als het klooster al zijn landerijen kwijtraakt, betekent dat het einde voor het klooster, hetgeen een grote klap zal betekenen voor zowel de in Tur Abdin overgebleven Aramese christenen, als de Aramese christenen in diaspora, omdat het klooster van Mor Gabriel een grote symbolische betekenis heeft voor deze gemeenschap. De zaak ligt nu bij de rechter, maar de hele kwestie tot dusverre doet vraagtekens rijzen bij het vermogen en de bereidheid van de Turkse overheid om een religieuze minderheid in haar land te beschermen. Naar aanleiding van Kamervragen heeft de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken, Maxime Verhagen, inmiddels beloofd deze kwestie nauwlettend te blijven volgen.

MENSENRECHTENSITUATIE CHRISTELIJKE MINDERHEDEN IN TURKIJE EN IRAK

Op 24 juni 2009 heeft het klooster één nederlaag moeten slikken. Een rechtbank in Midyat bepaalde dat een stuk grond dat het klooster claimde, een bos is. Om die reden is het eigendom van de Turkse autoriteiten en niet van het klooster (RKK, 25-06-2009).

De raad van Europa heeft op 29 januari 2009 een nieuwe resolutie aangenomen, waarin zij een oproep doet aan de Turkse autoriteiten om het grondeigendom van belangrijke religieuze, culture erfgoed en gebedsplaatsen NIET te onteigenen onder valse voorwendselen met onomkeerbare gevolgen.

foto van de demonstratie in Berlijn

Het onteigenen van grondeigendom beperkt zich helaas niet alleen tot het klooster Mor Gabriël. Er is substantieel bewijs aanwezig (waaronder documenten van de Turkse autoriteiten) waaruit blijkt dat ook gronden van andere dorpen van Aramese christenen in Zuidoost Turkije worden afgenomen (Syriac Universal Alliance, 15-01-2010).

Daarnaast wordt de Aramese bevolking nog steeds niet officieel erkend door de Turkse autoriteiten. Voor het Aramese volk is het van uiterste belang dat zij erkend, beschermd, gepromoot worden als een minderheid conform het Verdrag van Lausanne, zodat hun toekomst gegarandeerd wordt in Turkije. Dit gaat verder dan alleen het recht op onderwijs in het Aramees en het recht op het houden van kerkdiensten in de eigen liturgie (Syriac Universal Alliance, 15-01-2010).

De Aramese Beweging voor Mensenrechten roept de Nederlandse regering en de Europese Unie op om de reeds aangenomen motie door de Raad van Europa kracht bij te zetten en draagt op de aangespannen rechtszaken tegen het klooster Mor Gabriël te beëindigen.

ARTIKEL 27: RECHT OM VRIJELIJK DEEL TE NEMEN AAN HET CULTURELE LEVEN VAN DE GEMEENSCHAP.

Culturele erfgoed bedreigd

De mishandelingen welke eerder in dit rapport zijn behandeld op de Aramese priester van de Syrisch Orthodoxe Kerk, Yusuf Akbulut, voorzitter van Raad van Kerken, de heer Anto Nuay, en de voorzitter van de plaatselijke Aramese cultuurvereniging van Midyat, de heer Yuhanun Aktas, samen met zijn compagnon, de heer Ferit Demir, geeft aan dat de Aramese bevolking bedreigd wordt in het onderhouden van haar culturele identiteit. De geschiedenis heeft laten zien dat dit niet de eerste keer is.

Aramese Beweging voor Mensenrechten maakt zich zorgen om het toenemende geweld en intimidaties tegen de nog overgebleven Aramese Christenen. Door aanslagen te plegen tegen de prominente leden van de Aramese Christenen is de angst bij de rest van de nog overgebleven Arameeërs

erg groot en de kans dat zij op deze wijze gedwongen worden om de bakermat van de Aramese christendom te verlaat er groot.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten doet een dringend appel op verschillende fracties, Nederlandse- en Europese politici en in het bijzonder de Minister van Buitenlandse zaken om de nodige actie te ondernemen inzake de toenemende geweld tegen de christelijke minderheden in Turkije.

Irak

De situatie van de Arameeërs in Irak is waarschijnlijk het meest schrijnend van alle volkeren in Irak. Sinds de invasie van de Amerikaanse troepen en hun bondgenoten, in het voorjaar van 2003, hebben meer dan 800.000 Arameeërs (in Irak ook bekend als Syriërs (Syriacs), Chaldeeërs of Assyriërs), die de inheemse bewoners van Mesopotamië zijn, het gebied verlaten. Velen zoeken hun toevlucht in Syrië en Jordanië of in westerse landen.

De situatie is voor de Arameeërs met name nijpend omdat zij, buiten de malaise van de oorlog die alle Irakezen treft, slachtoffers worden van discriminatie en vervolgingen vanwege hun christelijke geloof. Aldus staat een tweeduizend jaar oude, tot voor kort nog steeds duidelijk aanwezige, christelijke traditie in Irak onder grote druk. Naast de eerdergenoemde vluchtelingen naar het buitenland, zochten veel christenen binnen Irak een relatief veilig heenkomen in het noorden van het land, met name in en rond Mosul (de vlakte van Nineve) waar relatief veel Aramese christenen wonen.

Het is dan ook bijzonder schrijnend dat de afgelopen jaren juist in deze regio in en rond Mosul de veiligheids situatie sterk is verslechterd. In z'n algemeen maar juist nog eens extra voor de christelijk-Aramese en andere hier levende etnische en religieuze minderheden. In deze rapportage richten we ons dan ook met name op deze regio waarbij we ons baseren op twee rapporten die in het najaar van 2009 over de vlakte van Nineve zijn uitgebracht: "Iraq's New Battlefield- the struggle over Ninewa" van de International Crisis Group (september 2009) en "On Vulnerable Ground - Violence against minority communities in Nineveh Province's Disputed Territories" van Human Rights Watch (november 2009).

De provincie Nineve, waarvan Iraks derde stad Mosul de hoofdstad is, is van oudsher een etnisch en religieus zeer divers gebied tussen de hoofdzakelijk Arabische bevolking in het zuiden, Koerden in het oosten en Turken in het noorden. Delen van deze provincie worden louter of hoofdzakelijk door Aramese christenen bewoond, andere door Turkmenen, Jezidi's en Sjabaken. De afgelopen decennia heeft, onder het regiem van de Baathpartij, een systematische Arabisering van Mosul en de provincie Nineve plaatsgevonden met georganiseerde hervestiging van Soennitische en Sji'itische Arabieren uit andere streken van Irak en verdrijving van daar levende Koerden. Sinds de val van het regiem van Saddam Hoessein vindt vanuit de aanpalende Koerdische regio een intensieve campagne plaats om Mosul en de provincie Nineve bij deze Koerdische regio te trekken onder andere door door de Baath verdreven Koerden weer terug te laten keren. De verschillende etnische en religieuze minderheden in Mosul en Nineve, waarvan de christelijk-Aramese de grootste is, zijn tot speelbal geworden in deze machtsstrijd tussen Arabische en Koerdische politici om het bezit van dit gebied.

MENSENRECHTENSITUATIE CHRISTELIJKE MINDERHEDEN IN TURKIJE EN IRAK

Die strijd wordt zowel met militaire als met politieke middelen gevoerd: Arabische en Koerdische milities plegen bij voortdurend aanslagen op elkaar en op de verschillende minderheden; na enkele jaren van Koerdische dominantie, behaalden de Soennitische Arabieren bij de provinciale verkiezingen van januari 2009 een ruime overwinning en maken sindsdien met 19 van de 37 zetels de dienst (weer) uit. Van de drie garantiezetels voor de christelijke, jezidi en shabaakse minderheden, kozen de laatste twee de zijde van de Koerden terwijl de christelijke vertegenwoordiger zich uiteindelijk bij de Soennitische partij aansloot. Ondanks de absolute meerderheid van de Soennitische partij is de weerstand bij de meeste gemeentebesturen in de provincie Nineve zo sterk dat de provincie feitelijk onbestuurbaar is geworden. Locale milities verzetten zich soms met openlijk geweld tegen vertegenwoordigers van het provinciaal bestuur. Deze politieke patstelling verheft de onveiligheid en instabiliteit van het gebied, terwijl pogingen van de Soennitische Arabieren (gesteund door de nationale regering) en de Koerden (gesteund vanuit de autonome Koerdische regio) om de verschillende minderheden te intimideren danwel aan hun zijde te krijgen onverdroten doorgaan.

Dit gevecht om Nineve onttrekt zich grotendeels aan de internationale bemoeienis met Irak. Het Amerikaanse leger heeft zich in de loop van 2009 grotendeels uit deze regio teruggetrokken terwijl de aanwezige VN-instanties tamelijk machteloos proberen om de verschillende bevolkingsgroepen tot elkaar te brengen. Naarmate deze strijd blijft doorgaan, zullen met name de minderheden als Aramese christenen in dit gebied het slachtoffer worden.

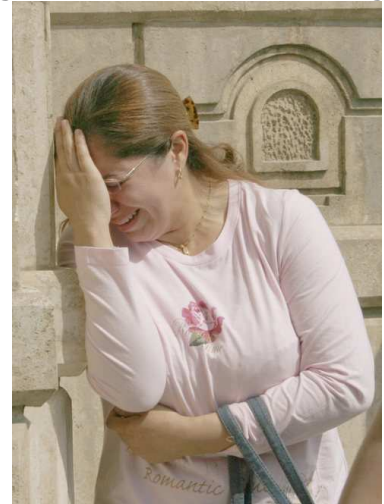
(BBC, Reuters, AFP, CNN)

ARTIKEL 3: RECHT OP LEVEN, VRIJHEID EN ONSCHEIDBAARHEID VAN ZIJN PERSOON.

Toenemende geweld

Vorig jaar hebben we al gerapporteerd over de vele ontvoeringen, moorden en aanslagen op christenen in Mosul in met name september en oktober 2008. Veel Aramese christenen verlieten vervolgens de stad en zochten veiligheid in de christelijke dorpen rond Mosul. Volgens het onderzoek van Human Rights Watch zijn de meeste, in het najaar van 2008 gevluchte christenen inmiddels weer naar Mosul teruggekeerd. Maar juist familieleden van omgekomen christenen zijn dermate getraumatiseerd dat zij nog steeds niet naar huis terug durven. Human Rights Watch heeft een groot aantal getuigenverklaringen onder deze Aramese christenen verzameld waaruit overduidelijk blijkt dat zij vermoord werden vanwege hun christelijke achtergrond. De oorzaken zijn volgens Human Rights Watch driedig:

1. het achterliggende conflict over de toekomst van de provincie Nineve waarbij het vooral om intimidatie gaat (er wordt een relatie gelegd met pleidooien vanuit de christelijke gemeenschap om de christelijke kwaliteitszetel in het provinciaal parlement te handhaven of zelfs uit te breiden);
2. extremistische moslimgroeperingen die het voorzien hebben op alle niet-moslims in deze regio (naast christenen met name ook de Sjabaken);
3. de vereenzelviging van Iraakse christenen met de westerse (met name Amerikaanse) troepen die immers ook een christelijke achtergrond hebben en soms gebruik maken van de christelijke kerken in Irak voor hun eigen vieringen.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten doet een dringend appel op verschillende fracties, Nederlandse- en Europese politici en in het bijzonder de Minister van Buitenlandse zaken om de nodige actie te ondernemen inzake de toenemende geweld tegen de christelijke minderheden in Irak.

ARTIKEL 17: RECHT OP EIGENDOM, ALLEEN OF TEZAMEN MET ANDEREN

Aanslagen, moorden en ontvoeringen

Het is vrijwel ondoenlijk om een volledig overzicht te geven van de talrijke ontvoeringen en verdrijvingen van- en moorden op christenen in Irak. In het jaar 2008 sprongen de ontvoering van de Chaldeeuwse aartsbisschop Faraj Rahoo (foto) eind februari en de golf van dodelijke aanslagen op de christelijke bevolking van Mosul in oktober het meest in het oog. De ontvoering van aartsbisschop Rahoo ging op zichzelf al met veel geweld gepaard. Toen enkele weken later het ontzielde lichaam van de aartsbisschop werd aangetroffen, leidde dat wereldwijd tot protesten, maar nog geen maand later werd de Syrisch Orthodoxe priester Yousef Adel vermoord toen hij in Bagdad zijn eigen huis verliet.

In de maanden juli en december 2009 werden de christenen in Noord-Irakese stad Mosul opnieuw getroffen door een reeks aanslagen op de relatief grote christelijke bevolkingsgroep die deze stad herbergt. Het geweld tegen christelijke Aramese doelen neemt jaarlijks in de aanloop naar de Kerst toe. Uit de informatie die wij uit Irak hebben ontvangen, gaat het hier om een doelbewuste verdrijving van christenen uit Irak. Tevens wordt beweerd, dat bepaalde moslimorganisaties achter deze aanslagen zouden zitten om

vervolgens tegen hoge geldbedragen 'bescherming' te bieden aan de christelijke gemeenschap in Mosul.

Bovenstaande incidenten wordt tevens door Minister Verhagen (Buitenlandse Zaken) bekrachtigd in zijn antwoord op de Kamervragen van CDA Kamerleden op 11-01-2010. Verhagen vindt het "bijzonder zorgelijk" dat christenen in Irak doelwit zijn van aanslagen zoals die op kerken in Noord-Irak half december en maakt zich zorgen om zeer ernstige geiligheidsituatie van de christenen in Irak (reformatorische dagblad d.d. 11-01-2010)

Dergelijke misdrijven worden waarschijnlijk gepleegd door terroristische organisaties die daardoor religieuze en etnische tegenstellingen en verzet tegen de staat willen aanwakken, schrijft Verhagen, en door criminelen die op losgeld uit zijn.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten roept de Nederlandse regering en de Europese Unie op, de regering van Irak op haar verantwoordelijkheid aan te spreken, dat in het toekomstige Irak ook plaats is voor Irakese christenen. Verder roept ze de Irakese regering op om al het mogelijke te doen om de veiligheid van de inheemse Aramese minderheid in hun woongebied beter te waarborgen en zich tot het uiterste in te spannen om de daders van de aanslagen op te sporen en te berechten.

ARTIKEL 18: RECHT OP VRIJHEID VAN GEDACHTE, GEWETEN EN GODSDIENST.

Systematische verdrijving

Niet alleen de christenen zelf vormen in Irak het doelwit van aanslagen, ook hun kerken liggen met regelmaat onder vuur

Bijna dagelijks lezen we van de bomaanslagen en de zelfmoordacties in Irak. Maar wat nauwelijks in het nieuws komt is het lot van de etnische en religieuze minderheden die hun toevlucht hebben gezocht in Noord-Irak.

Van de 1,4 miljoen christenen ten tijde van Saddam Hussein zijn er nog maar 400.000 over in Irak, van wie 100.000 als ontheemden in getto's zitten opgesloten in de Ninevévlakte. De rest is gevlucht, honderden zijn vermoord.

Soennieten, sjiieten en Koerden beschikken over eigen milities en wonen grotendeels etnisch verdeeld over respectievelijk het midden, zuiden en noorden van het land. De Aramese christenen in Irak en andere minderheden echter hebben geen eigen beschermingsmacht en wonen verdeeld over het land.

De grondwet, opgesteld na de val van Saddam, zou hoopgevend moeten zijn. Daarin staat dat de rechten van onder meer de Arameeërs, Chaldeeërs en Assyriërs (christenen) gegarandeerd zijn. De praktijk echter wijst iets totaal anders uit. De christenen hopen op

betere bescherming en meer humanitaire hulp, maar bovenal op een eigen autonoom gebied in de vlakte van Ninevé. Europarlementariërs De Lange (CDA) en Belder (SGP) hebben dinsdag 19 januari jl. in Straatsburg aandacht gevraagd voor de positie van christenen in Irak. Zij deden dat in een debat met de hoge vertegenwoordiger van de EU voor het buitenlands beleid, Catherine Ashton. Zowel De Lange als Belder benadrukken spreken hun zorgen uit over de vele moorden en ontvoeringen die plaatsvinden onder niet-moslims en aanslagen op kerken. „De EU kan niet blijven toekijken. Het is uw taak internationaal respect voor minderheden af te dwingen”, benadrukte De Lange richting Ashton.

Belder hield haar voor: „Het Tweestromenland zonder zijn oeroude christelijke gemeenten zal geen tolerantere toekomst tegemoet gaan, noch Europa’s veiligheid op termijn ten goede komen.” (RD 20-01-2010)

De Aramese Beweging voor Mensenrechten doet een appel op de Nederlandse regering en de Europese Unie om op internationaal niveau respect voor de christelijke minderheden af te dwingen en niet blijven toekijken hoe de christelijke minderheden uit hun oeroude gebied verdreven worden.

ARTIKEL 27: RECHT OM VRIJELIJK DEEL TE NEMEN AAN HET CULTURELE LEVEN VAN DE GEMEENSCHAP.

Vertegenwoordiging in het landsbestuur

In de Irakese Grondwet die in 2004 werd ingevoerd hebben diverse etnische en religieuze minderheden in Irak kwaliteitszetels verkregen in de verschillende vertegenwoordigende lichamen. In oktober 2008 is in de door het Irakese parlement aangenomen provinciale kieswet het artikel 50 geschrapt waarin deze kwaliteitszetels werden gegarandeerd voor de Regionale Raden waarvoor in 2009 verkiezingen georganiseerd zullen worden. Onder grote druk van de internationale gemeenschap zijn deze garantiezetels, zij het in afgeslankte vorm, toch weer teruggekeerd in de provinciale kieswet, maar de aanvankelijke verwijdering geeft aan dat het erkennen en respecteren van de rechten van onder andere de christelijke minderheid in Irak nog altijd slecht gesteld is. Erkenning, respect en gehoord kunnen worden is een belangrijke voorwaarde voor de veiligheid van de christelijke minderheid in Irak.

De Aramese Beweging voor Mensenrechten doet een dringend beroep op de Nederlandse regering en de Europese Unie om druk uit te oefenen op de regering en het parlement van Irak alsmede de provinciale bestuurlagen en om de rechten van de christelijke minderheid te erkennen, deze een stem te geven en hier ook gehoor aan te geven.

Epiloog

Het overzicht van de mensenrechtensituatie van de Arameeërs in het Midden-Oosten dat door middel van dit rapport is geschetst, toont de deplorabele staat waarin de mensenrechten van de Arameeërs verkeren. De Aramese Beweging voor Mensenrechten roept de lezers dan ook op om in actie te komen voor deze kwetsbare groep. Immers de schenders van de mensenrechten doen dit vrijuit juist omdat zij rekenen op de desinteresse en nonchalance van de rest van de wereld. Het is betreurenswaardig te moeten concluderen dat dit tot nog toe terecht is gebleken. Zonder de inzet van, met name westerse, politici en organisaties dreigt het Midden-Oosten haar oudste bevolkingsgroep te verliezen.

LITERATUURLIJST

- Aramäer in Zentrum Midyats angegriffen, SuryoyoNews, 31-10-2009.
- Aramese Priester Yusuf Akbulut bedreigd in Turkije, Persbericht ABM, 10-12-2009.
- Christian Monastery in Turkey fights to keep land, Reuters, januari 2009.
- Kerktoren moet weg om minarettenverbod, RKK, 11-12-2009.
- Klooster in Turkije verliest rechtszaak om bos, RKK, 25-06-2009.
- Turkse christenen in de ban van complot, Reformatorisch Dagblad, 24-12-2009.
- Turkse premier maakt ernst met godsdienstvrijheid, RKK, 18-08-2009.
- Turkse priester moet toren van kerk halen, Nederlands Dagblad, 11-12-2009.
- Slechte behandeling christenen in Turkije, Nederlands Dagblad, 12-12-2008.
- Zehn Jahre Lehrverbot Für Aramäisch, Katholisches Magazin für Kirche und Kultur, 4-10-2007.
- Iraq's New Battlefield- the struggle over Ninewa" van de International Crisis Group (september 2009)
- "On Vulnerable Ground – Violence against minority communities in Nineveh Province's Disputed Territories" van Human Rights Watch (november 2009).